

kunne sige, at det nuværende system skabte en følelse af frihed og ansvar hos Grønlands borgere, hvis man kunne sige, at man i Grønland kunne vælge sit tilhørsforhold til Danmark uden at frygte de økonomiske konsekvenser.

Men sådan forholder det sig desværre ikke, for gennem de sidste mange år har Danmark og Grønland sammen opbygget en situation, der ikke alene medfører økonomisk afhængighed for Grønland, men også skaber en følelse af undertrykkelse under danske normer og en oplevelse af manglende frihed og ansvar for de grønlandske borgere. Et system, der netop ikke har ført til nogen form for turbo på udviklingen i Grønland, men i stedet har medført en erhvervs-mæssig og økonomisk stagnation og kulturel forvirring.

På de områder, som statsministeren fremhæver som positive, er tiden kommet til, at vi i fællesskab må se i øjnene, at den hjemmestyreordning, vi sammen skabte og sammen var stolte af for 25 år siden, ikke har fungeret efter hensigten.

Hjemmestyreordningen har skabt meget godt. Men den er, uanset de tiltag, der nu iværksettes for at forsøge at modernisere den, ikke langtidsholdbar. Det er og bliver en overgangsordning, og jeg tolker statsministerens tale derhen, at han har indset denne kendsgerning og forstået, at der også i denne sammenhæng må grundlæggende værdiændringer til.

Jeg ser således den Selvstyrekommission, som har afleveret sin betænkning nu, såvel som det erhvervsudvalg, som statsministeren har nedsat omkring grønlandske forhold, som faktiske forberedelser til de første skridt mod selvstændighed for Grønland.

Lad mig slå lynende klart fast, at hjemmestyre er selvstyre, og at selvstændighed er noget helt andet. Selvstændighed er frihed. Det er vigtigt, at begrebsforvirring ikke forplumrer den politiske diskussion.

Kl. 20.40

Men allerede i 1972 fremstod det afgørende brud mellem de to lande klart, da Danmark valgte vejen ind i EF, og Grønland valgte vejen mod selvstændighed ved folkeafstemninger. Det var folkets vilje, der dengang stod frem, ikke politikernes, og siden dengang har det i virkeligheden været klart, at vore lande havde sat hver sin kurs, som før eller siden ville gøre et fortsat rigs-fællesskab umuligt.

Efterfølgende blev det første formelle skridt mod selvstændighed taget, da Grønland fik selvstyre ved hjemmestyrets indførelse her i sa-

len for næsten helt nøjagtig 25 år siden, for ved hjemmestyreordningen traf Grønland og Danmark et reelt valg, der førte de to lande i hver sin retning.

De kræfter, der dengang skilte os, er blevet stærkere i dag, for siden har Danmark taget en række skridt, der har gjort Danmark til en stadig mere integreret del af EU, mens Grønland konsekvent har arbejdet på at sikre sin egen ikke-danske og ikkeeuropæiske identitet.

Hjemmestyreordningen gav os den frihed til forskellighed, som statsministeren priser, men vi har ikke været dygtige nok, for selv om vi har haft hjemmestyre i 25 år, har vi endnu ikke formået at skabe et system på vores egne præmisser.

Vi har i alt for høj grad overtaget de firkantede danske systemer, som statsministeren også nævner, og gjort dem til målestok for vores egen forvaltning af samfundet. Vi har ladet os undertrykke af vores egen angst for ikke at leve op til de normer og standarder, andre har introduceret i vort samfund, og samtidig har vi viklet os ind i et spindelvæv af økonomiske transaktioner med Danmark, der bremser både vores følelse af frihed og vores evne til at tage et reelt ansvar.

Men det ønske om selvstændighed, som folket reelt udtrykte i 1972 og slog fast ved folkeafstemningen om hjemmestyret, er ikke svækket. Den kurs, der blev sat dengang, bløder lige usvækket i det grønlandske folks flertal. Det er vejen og midlerne, vi diskuterer i Grønland, ikke endemålet.

Nu står Danmark så igen foran en beslutning, der vil vikle landet endnu længere ind i den europæiske sammenslutning. Det vil ske, når og hvis det danske folk stemmer ja til den nye europæiske konvention, og det er netop på de områder, som ikke er overført til hjemmestyret, at den kommende europæiske integration sætter ind.

Dermed bliver kursforskellen mellem vore lande igen tydelig og absolut uafvendelig. Hvis et fællesskab er nået til et punkt, hvor begge parter vil udvikle sig bedre, friere og gladere ved at opløse den form for fællesskab, de befinder sig i, og i stedet skabe et nyt dynamisk og værdigt samarbejde, så kan det blive til et godt og frugtbart resultat, hvis parterne vel at mærke er kloge nok til at gennemføre processen på den rigtige måde.

Det, jeg ønsker at slå fast, som jeg har gjort det før fra denne talerstol, er, at ønsket om selvstændighed for Grønland ikke blot er noget, som et par grønlandske folketingsmedlemmer